

Inriktningsdokument

**METODGRUPPEN
för provning och kontroll
av vägmateriäl**

Inledning

Provnings- och mätmeter är av fundamental betydelse för kontroll och styrning av sammansättning, egenskaper och tillstånd hos obundna och bundna vägmateriäl. Provningsar behöver göras i flera led vid byggande och underhåll av vägar, gator, broar, flygfält etc. Exempel är kontroll av insatsmateriäl, proportionering av asfaltmassa samt produktions- och kvalitetskontroll av asfaltmassa, asfaltbeläggning eller obundna materiäl i såväl fält som lab. Även vid forsknings- och utvecklingsarbete samt vid skadeutredningar krävs mät- eller provningsmetoder som på ett relevant sätt kan kontrollera och värdera materialets egenskaper. Upphandling på funktion underlättas av att det finns provningsmetoder som kan mäta funktionen hos materiällager, t ex hållfasthet och beständighet. Mer heltäckande, icke förstörande mätningar på nylagd yta kan ge god information om tjocklek, homogenitet, textur och packningsgrad samtidigt som inga ingrepp (borrkärnor) i vägen behöver göras.

Behovet av förbättring eller utveckling av metoder bedöms vara stort, bland annat för att bättre än idag säkerställa att produkten får förväntad kvalitet. För att minska på spridningen av analysresultaten mellan olika laboratorier eller inom laboratoriet kan repeter- och reproducerbarheten hos metoder behöva förbättras. Provningsmetoder innefattar ofta olika delar, t ex provberedningen, provning/mätning och krav på utrustningen. En viktig faktor är också hur provtagningen utförs. Europaharmoniseringen av olika produktstandarder innebär att för svenska förhållanden nya provningsmetoder och kravspecifikationer kan behöva införas i tekniska anvisningar.

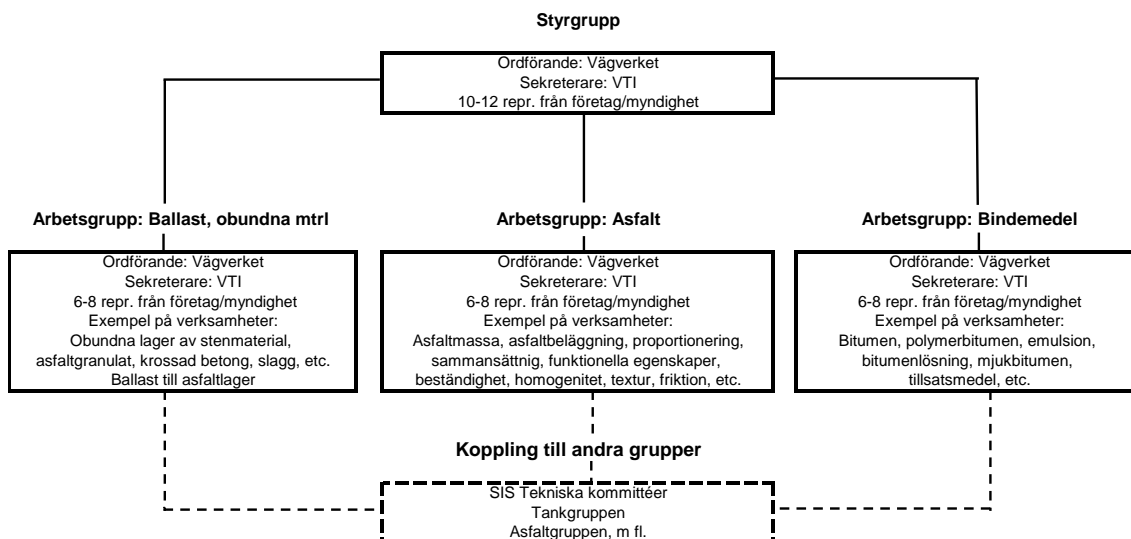
Inriktning och mål

Vägverket har tagit initiativet att bilda en branschsammanstätt metodgrupp som skall ha övergripande ansvar för provningsmetoder för såväl obundna som bitumenbundna materiäl och lager. Metodgruppen skall arbeta med frågor som rör bindemedel, tillsatsmedel, obundna materiäl, ballast, asfaltmassa och asfaltbeläggning. Metodgruppen skall verka för att ändamålsenliga laboratorie- och fältmetoder finns tillgängliga eller tas fram om behov föreligger. I metodarbetet ingår förutom fokus på provning/mätning/utrustningar även miljöfrågor. En god arbetsmiljö skall föreligga för personalen som arbetar på väglaboratorier eller vid mätningar i fält. I framtiden kan även metoder som mäter energiåtgång eller emissioner (miljöpåverkan) bli mer aktuella för väglaboratorier.

De olika metodgrupperna kommer att ha en nära kontakt med de tekniska kommittéer som arbetar med Europastandardiseringen och även med andra branschsammanstättade grupper, t ex tankbeläggninggruppen. Metodgruppen skall vara ett forum där branschens olika aktörer skall ha möjlighet att framföra synpunkter på allt som berör provning och mätning vid produktion av vägmateriäl och vid kontroll av lager/vägyta i vägkonstruktionen.

Organisation

Metodgruppen är organiserad på följande sätt:

STYRGRUPP

Sammanhållande länk för arbetsgrupperna är styrgruppen. Den består av 12-15 personer. Ordförande och sekreterare tillsätts och finansieras av Vägverket. Respektive ordförande i arbetsgrupperna ingår också i styrgruppen. I övrigt består styrgruppen av representanter med mandat från respektive företag/myndighet. Förutom ordförande och sekreterare står alla andra deltagare för sina egna kostnader. Exempel på frågor som styrgruppen behandlar är:

- Bemanning av arbetsgrupperna
- Målformulering för arbetsgrupperna
- Prioritera viktiga arbetsuppgifter
- Helhetssyn på frågor som berör mät- och provningsmetoder
- Implementering av FoU-resultat
- Se till att aktuella metodbeskrivningar finns tillgängliga
- Kopplingen mellan nya provningsmetoder och kravspecifikationer
- Ha nära kontakt med tekniska kommittéer och andra grupper inom vägtekniksområdet
- Initiera utvecklingsprojekt (både FUD och branschgemensamma projekt)
- Ansvara för att kurser/utbildningar genomförs
- Tillsammans med arbetsgrupperna och asfaltskolan årligen arrangera seminarier (metoddagen och temabundna seminarier).

Styrgruppen håller 2-3 möten per år. På mötena rapporterar resp. ordföranden i korthet vad som tagits upp och beslutats på arbetsgruppsmötena (ca 20 min vardera). Till mötena kan också andra personer/företag bjudas in för presentation av specifika ämnen som kan vara aktuella, t ex miljöfrågor, FoU-projekt och vägytemätning. Sekreteraren tar tillsammans med ordföranden

fram dagordning inför möten och skriver mötesprotokoll. Samma person är sekreterare i samtliga metodgrupper. Det underlättar kontinuiteten och samordningen mellan grupperna.

ARBETSGRUPPER

Arbetsgrupperna består av representanter från respektive företag/myndighet. Det är viktigt att personerna har god kompetens samt erfarenheter av laboratoriearbete eller fältmätningar.

Utrymme skall dock finnas för att även skola in yngre medarbetare i metodgrupperna.

Arbetsgrupperna kan bestå av upp till 10 personer vardera.

Verksamhetsområdet för gruppen är metoder i laboratoriet och i fält samt kvalitetssäkring och informationsspridning omkring detta. Exempel på arbetsuppgifter och inriktning är:

Arbetsuppgifter:

- En grundlig genomgång av befintliga metoder
- Revidering av FAS metoder till VVMB-metoder
- Revidering av provningsbeskrivningar
- Att för nya produkter utveckla eller modifiera metoder
- Implementering av nya Europastandardmetoder (SS-EN)
- Revidering av SS-EN i samverkan med SIS och tekniska kommittéer
- Vara remissinstans/referens för SS-EN
- Genomföra ringanalyser med mål att kartlägga och förbättra metoder
- Remissinstans för föreslagna förändringar i tekniska regelverk

Inriktning:

- Fokus på såväl utförande- som funktionskrav.
- Fokus främst på kvalitetskontroll med dess tillhörande krav men även på produktionskontroll
- Oförstörande provning och kvalitetskontroll "så nära färdig produkt" som möjligt ska eftersträvas.
- Egenskaper ska värderas och bedömas var för sig (dock kan samma metod spegla fler egenskaper).
- Miljöfrågor ska värderas högt, såväl arbetsmiljö som eventuell yttre miljöpåverkan.

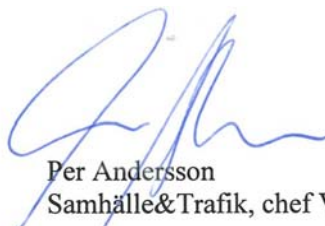
Förväntad nytta

Metodgruppens arbete förväntas resultera i bättre kvalitet och kontroll av såväl bitumenbundna som obundna vägbyggnadsmateriäl. Nya metoder skall kunna utvecklas, testas, kvalificeras och på sikt standardiseras genom utvecklingsprojekt initierade av metodgruppen. Även precisionen hos utrustningar/metoder skall kunna förbättras genom den översyn som kommer att ske av befintliga metoder. Metodgruppen kan också samordna inköp av provningsutrustningar. Fokus för framtida metoder ligger främst på oförstörande provning, mätning av funktionella egenskaper, frågor som berör miljön och implementering av CEN-metoder.

Borlänge 2007-12-13

Mats Wendel
Huvudkontoret, Strateg Vägunderhåll

Per Andersson
Samhälle&Trafik, chef Vägteknik